enagron
Cretan ecotourism village

R01* Η Ορεινή Διαδρομή

ΑΝΩΓΕΙΑ - ΖΩΜΙΝΘΟΣ -
ΑΓΙΟΣ ΥΑΚΙΝΘΟΣ - ΣΚΟΙΝΑΚΑΣ -
ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΝΙΔΑΣ - ΕΝΑΓΡΟΝ

*βλ. πίσω όψη χάρτη

8 χλμ · 18 χλμ · 20 χλμ · 26 χλμ · 30 χλμ · 60 χλμ Συνολική Απόσταση

Τα Ανώγεια είναι το μεγαλύτερο χωριό της περιοχής και εκεί θα βρείτε τις περισσότερες υπηρεσίες όπως - Κέντρο υγείας, αστυνομία, τράπεζα, ταχυδρομείο, φαρμακείο και πολλά μικρά εμπορικά καταστήματα.

Ανώγεια. Στο χωριό αυτό σώζονται ελάχιστα κτίσματα παραδοσιακής αρχιτεκτονικής λόγω της ολοσχερούς καταστροφής του από τους ναζί κατά την διάρκεια του Β' παγκόσμιου πολέμου, ως αντίποινα της έντονης αντιστασιακής δράσης των κατοίκων της περιοχής. Είναι, όμως, γνωστό για την διατήρηση των παραδόσεων και των εθίμων που οι κάτοικοι συνεχίζουν να ακολουθούν στις κοινωνικές τους εκδηλώσεις και τις καθημερινές τους συμπεριφορές. Ιδιαίτερα την περίοδο του καλοκαιριού ακόμα, μπορεί κανείς να συναντήσει, παρέες Ανωγειανών που παίζουν παραδοσιακά όργανα πίνοντας ρακί ή κρασί και χορεύοντας όπως παλιά. Την ίδια εποχή πραγματοποιούνται πολλές πολιτιστικές εκδηλώσεις. Στο χωριό υπάρχουν αρκετά σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος που ο περιηγητής μπορεί να επισκεφτεί. Επίσης εύκολα μπορεί κανείς να συναναστραφεί με τους ντόπιους στις μικρές πλατείες στο Περαχώρι και στον Αϊ Γιώργη. Αν θέλετε να αγοράσετε κάποιο ενθύμιο, υπάρχουν μικρά εκθετήρια παραδοσιακών τεχνικών και φυσικού μαλλιού.

Ζώμινθος. Στα 9 χιλιόμετρα θα συναντήσετε αρχαιολογικό χώρο της Ζωμίνθου όπου έχουν βρεθεί πλήθος αρχαίων αντικειμένων καθώς και σημαντικά μινωικά οικοδομήματα όπως, ένα καλοδιατηρημένο μινωικό μέγαρο και ένα αρχαίο εργαστήριο κεραμικής του 1600 π.Χ. Στον ίδιο χώρο βρίσκεται ένας κράταιγος που η το ύψος του φτάνει τα 12 μέτρα σε αντίθεση με τους περισσότερους κράταιγους που δεν ξεπερνούν το επίπεδο του θάμνου ή μικρού δέντρου. Έχει χαρακτηριστεί μνημείο της φύσης.

Άγιος Υάκινθος. Ανηφορίζοντας προς το Ιδαίον Άντρο, στα 12 περίπου χιλιόμετρα μετά τα Ανώγεια υπάρχει μια παράκαμψη στα δεξιά που σας οδηγεί μέσα από ένα χωματόδρομο στον Άγιο Υάκινθο, έναν όμορφο χώρο εκδηλώσεων και εβδομαδιαίου καλλιτεχνικού φεστιβάλ με πανελλήνια εμβέλεια που πραγματοποιείται κάθε χρόνο στα τέλη του Ιουλίου.

Αστεροσκοπείο Σκοίνακα. Συνεχίζοντας από τη Άγιο Υάκινθο προς το οροπέδιο της Νίδας σε μια παράκαμψη δεξιά θα στρίψετε για το αστεροσκοπείο του Σκοίνακα που βρίσκεται στην ομώνυμη κορυφή που βρίσκετε σε υψόμετρο 1750 μέτρων και αποτελεί κοινή επιστημονική εγκατάσταση του Πανεπιστημίου της Κρήτης με το ινστιτούτο Max Planck της Γερμανίας. Την περίοδο του καλοκαιριού είναι επισκέψιμο μία φορά το μήνα.

Οροπέδιο Νίδας. Κατευθυνόμενοι προς το οροπέδιο της Νίδας διασχίζεται τοπία με ενδιαφέρουσα μακία βλάστηση, λίγα δέντρα, πολλά ενδημικά βότανα και σπάνια ορνιθοπανίδα (γυπαετός, αετός και χρυσαετός). Επίσης μπορείτε να θαυμάσετε τη θέα, το τοπίο του Ψηλορείτη και τα μιτάτα, τα θολωτά πέτρινα κτίσματα των βοσκών που υπάρχουν δεξιά και αριστερά του δρόμου. Στα 22χλμ θα συναντήσετε το οροπέδιο της Νίδας. Αφήστε το αυτοκίνητο σας σε ένα μικρό αναψυκτήριο που υπάρχει εκεί και περπατήστε το οροπέδιο που είναι καλυμμένο με το φυτό νεφρίδα (Polygonum idaeum) που δεν υπάρχει πουθενά αλλού στον κόσμο και εξαπλώνεται σα χαλί σε όλο το μήκος και το πλάτος του. Μετά ανεβείτε με τα πόδια το μονοπάτι για την ιερή σπηλιά Ιδαίον Άντρο. Στο σπήλαιο αυτό, κατά τη μυθολογία, γεννήθηκε και ανατράφηκε ο ΔΙΑΣ. Πολλοί το έχουν χαρακτηρίσει και Βηθλεέμ του αρχαίου κόσμου. Το σπήλαιο ήταν ένα από τα σημαντικότερα ιερά λατρείας της αρχαίας Ελλάδας. Στις ανασκαφές που έγιναν έχει βρεθεί πλήθος αρχαίων αντικειμένων.

Επιστρέφετε από την ίδια διαδρομή.

R02* Τα μικρά χωριά του Μυλοποτάμου

ΣΠΗΛΑΙΟ ΣΦΕΝΤΟΝΗ -
ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗΣ - ΕΠΙΣΚΟΠΗ - ΔΟΞΑΡΟ - Ι.
ΜΟΝΗ ΒΟΣΑΚΟΥ - ΔΡΟΣΙΑ - ΕΝΑΓΡΟΝ

*βλ. πίσω όψη χάρτη

2 χλμ · 11 χλμ · 15 χλμ · 26 χλμ · 33 χλμ · 43 χλμ · 53 χλμ

Σπήλαιο Σφενδόνη. Ξεκινάτε από το Έναγρον και κατευθύνεστε προς το χωριό Ζωνιανά που βρίσκεται 2χλμ νοτιοδυτικά της Αξού. Λίγο πριν την ανατολική είσοδος των Ζωνιανών στρίβεται δεξιά προς το σπήλαιο του Σφενδόνη. Ο εκπληκτικός σταλακτιτικός του διάκοσμος το κάνει να αποτελεί ένα από τα εντυπωσιακότερα σπήλαια στην Ελλάδα και γι'αυτό τον λόγο αποτελεί αξιοθέατο με μεγάλη επισκεψιμότητα ειδικά κατά τους θερινούς μήνες. Οι επισκέπτες έχουν πρόσβαση στο μεγαλύτερο μέρος του σπηλαίου μέσα από ένα ειδικά διαμορφωμένο μονοπάτι 270μ με κατάλληλες υποδομές ακόμα και σε άτομα με ειδικές ανάγκες. Στην διαδρομή θα θαυμάσετε αναρίθμητους σταλακτίτες και σταλαγμίτες, τις λιθωματικές λεκάνες νερού, τα μαργαριτάρια του καθώς και την ιδιαίτερη πανίδα του σπηλαίου. Η σημαντική γεωλογική αξία του οδήγησε στην ένταξη του στο Φυσικό Γεωπάρκο Ψηλορείτη που τελεί υπό την αιγίδα της UNESCO. Πληροφορίες για την τιμή εισιτηρίου, την ξενάγηση και τις ώρες λειτουργίας θα βρείτε στο ΕΝΑΓΡΟΝ.

Άγιος Ιωάννης-Επισκοπή. Περνώντας μέσα από τα Ζωνιανά κατευθύνεστε δυτικά προς το χωριό Λιβάδια. Μετά από 9 και 13χλμ αντίστοιχα θα φτάσετε στο χωριό Άγιος Ιωάννης και Επισκοπή δύο πολύ μικροί οικισμοί που αποτελούν αντιπροσωπευτικό δείγμα Κρητικής παραδοσιακής αρχιτεκτονικής. Αν περιπλανηθείτε στα μικρά σοκάκια τους θα συναντήσετε παλιά Κρητικά αγροτόσπιτα δίπλα σε Βενετσιάνικα αρχοντικά, Βυζαντινές εκκλησίες, όμορφες πλατειούλες και κτίσματα της Οθωμανικής περιόδου.

Δοξαρό. Από την Επισκοπή θα συνεχίσετε με κατεύθυνση προς Μουρτζανά για να πάρετε την παλιά εθνική οδό που κάποτε αποτελούσε την μοναδική δίοδο μέσω της οποίας μπορούσε να πάει κάποιος από το Ρέθυμνο προς το Ηράκλειο. Κατά μήκος της παλιά εθνικής οδού θα συναντήσετε πολλά μικρά αλλά πολύ όμορφα χωριά σε ένα τοπίο που θα σας μαγέψει. Στα 11χλμ θα φτάσετε στο χωριό Δοξαρό του οποίου η παλιά γειτονιά αποτελεί ένα πολύ γραφικό συγκρότημα παραδοσιακών κτισμάτων που θυμίζουν μια άλλη εποχή.

Ιερά Μονή Βώσακου. Από το Δοξαρό θα κατευθυνθείτε βόρεια προς τη μονή Τιμίου Σταυρού Βωσάκου που βρίσκεται σε ένα μικρό οροπέδιο ανάμεσα στις κορυφές Κουτσοτρούλης και Μεσοκόφινας των Ταλαίων Ορέων. Είναι ένα πάρα πολύ όμορφο μοναστήρι με πολλά ωραία λουλούδια. Η ονομασία Βώσακο προέρχεται από τη σύντμηση των λέξεων βοός – σάκος που σημαίνει μάνδρα βοδιών, καθώς το οροπέδιο πιθανόν χρησίμευσε για την εκτροφή βοδιών

Γενί Γκαβέ ή Δροσιά. Επιστρέφετε στο χωριό Δοξαρό και κατευθύνεστε ανατολικά προς το Γενί Γκαβέ ή Δροσιά. Αυτό είναι ένα χωριό που την εποχή που η παλιά εθνική οδός αποτελούσε την κύρια οδό για την πόλη Ηράκλειο σταμάτησαν τα λεωφορεία για να ξεκουράσουν επιβάτες και οδηγούς που έκαναν ένα διάλειμμα τρώγοντας στις ταβέρνες του χωριού. Τώρα πολλές από αυτές τις ταβέρνες συντηρούνται από του Ηρακλειώτες και Ρεθυμνιώτες που έρχονται να φάνε γουρουνόπουλο ψητό.

R03* Η Πεδινή Διαδρομή

ΠΑΝΟΡΜΟΣ - ΜΑΡΓΑΡΙΤΕΣ -
ΑΡΧ. ΕΛΕΥΘΕΡΝΑ - Μ. ΑΡΚΑΔΙΟΥ - ΕΝΑΓΡΟΝ

*βλ. πίσω όψη χάρτη

28 χλμ · 42 χλμ · 46 χλμ · 57 χλμ · 43 χλμ · 97 χλμ Συνολική Απόσταση

Πάνορμο. Ξεκινάτε από το Έναγρον με κατεύθυνση βορειοδυτικά προς το Ρέθυμνο. Η διαδρομή διασχίζει το ρέμα του Μυλοποτάμου. Κατά μήκος του υπάρχουν πολλά μικρά χωριουδάκια. Μόλις φτάσετε στην είσοδο του Περάματος περνάτε μια γεφυρούλα και αμέσως στρίβετε δεξιά. Μετά από 400 μέτρα στρίβετε και πάλι δεξιά πάνω από άλλη μια γέφυρα. Συνεχίζοντας από την κύρια διαδρομή θα φτάσετε στο Πάνορμο όπου μπορείτε να κάνετε μπάνιο. Αν προτιμάτε μπορείτε να κατευθυνθείτε μέσω της εθνικής οδού 11χλμ ανατολικά και να κάνετε μπάνιο στο Μπαλί ή δυτικά και να καταλήξετε σε μια από τις παραλίες του Ρεθύμνου. Ωραία παραλία είναι αυτή του Γεροποτάμου που βρίσκεται στην εθνική οδό 5χλμ δυτικά του Πανόρμου, κάτω από μια μεγάλη γέφυρα. Θέλει όμως προσοχή γιατί πρέπει να στρίψετε αριστερά στο χωματόδρομο που υπάρχει στο τέλος της γέφυρας και ενώ κινήστε στην εθνική οδό. Αφού κάνετε το μπάνιο σας προτείνουμε να κατευθυνθείτε νότια στην ενδοχώρα προς το χωριό Μαργαρίτες. Ακολουθήστε τον δρόμο της επιστροφής. Μόλις φτάσετε στην ανατολική είσοδο του Περάματος στρίβεται μετά την γέφυρα δεξιά και διασχίζεται το κεντρικό δρόμο του χωριού που σας οδηγεί στην δυτική έξοδο του προς Μαργαρίτες.

Μαργαρίτες. Οι Μαργαρίτες είναι ένα καλά διατηρημένο παραδοσιακό χωριό της περιοχής που φημίζετε για την παραδοσιακή αγγειοπλαστική του καθώς για αιώνες αποτελούσε ένα από τα σημαντικότερα κέντρα κεραμοποιίας της Κρήτης. Σήμερα υπάρχουν γύρω στους 30 αγγειοπλάστες που δουλεύουν σε περίπου 10 παραδοσιακά κεραμοποιεία τα οποία ανήκουν σε οικογένειες με μακριά ιστορία στην τέχνη της αγγειοπλαστικής. Αν ψάξετε εύκολα θα βρείτε φτιαγμένα χρηστικά ή διακοσμητικά κεραμικά άριστης ποιότητας και τεχνοτροπίας. Σε μερικά από αυτά τα κεραμοποιεία μπορείτε να παρακολουθήσετε τους αγγειοπλάστες που κατασκευάζουν τα κεραμικά τους στον τροχό. Ζητήστε τους να δοκιμάσετε και εσείς.

Αρχαία Ελεύθερνα. Η αρχαία Ελεύθερνα ήταν από τις σημαντικότερες αρχαίες πόλεις της Κρήτης. Σύμφωνα με την παράδοση είχε πάρει το όνομα της από τον Κουρήτα Ελευθερέα ή από το επίθετο της Δήμητρας Ελευθούς. Η πόλη δημιουργήθηκε από τους Δωριείς περίπου τον 9 αιώνα π.Χ. Σημαντική ανακάλυψη θεωρείτε ο ασύλητος τάφος του 700π.Χ. αιώνα όπου βρέθηκε ένα νεαρό ζευγάρι με διάφορα κοσμήματα. Ένα από τα πιο σημαντικά ευρήματα ήταν ένα κόσμημα που υπάρχει η πρώτη αναπαράσταση της θεάς μέλισσας στην Κρήτη και αν κάποιος το γυρίσει ανάποδα απεικονίζει έναν πανέμορφο κρίνο.

Αρκάδι. Το Αρκάδι είναι ένα ιστορικό μοναστήρι που οικοδομήθηκε το 5ο αιώνα μ.Χ., ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής αξίας και σε όμορφη τοποθεσία. Υπήρξε κέντρο επαναστατών κατά του οθωμανικού στρατού. Το 1866, κατά τη μεγάλη κρητική επανάσταση, σε μια πράξη απελπισίας και αυτοθυσίας, 900 περίπου επαναστάτες, άντρες, γυναίκες και παιδιά, κλείστηκαν στο μοναστήρι του Αρκαδίου, με σύνθημα ελευθερία ή θάνατος. Αφού πολιορκήθηκαν από χιλιάδες στρατιώτες του οθωμανικού στρατού κι όταν πια κατέρρευσε η οχύρωση του μοναστηριού, συγκεντρώθηκαν στην μπαρουταποθήκη, όπου αποφάσισαν να ανατιναχθούν. Η πράξη τους, δημιούργησε ένα μεγάλο κύμα συμπαράστασης στον αγώνα τους από φιλέλληνες όλης της Ευρώπης.

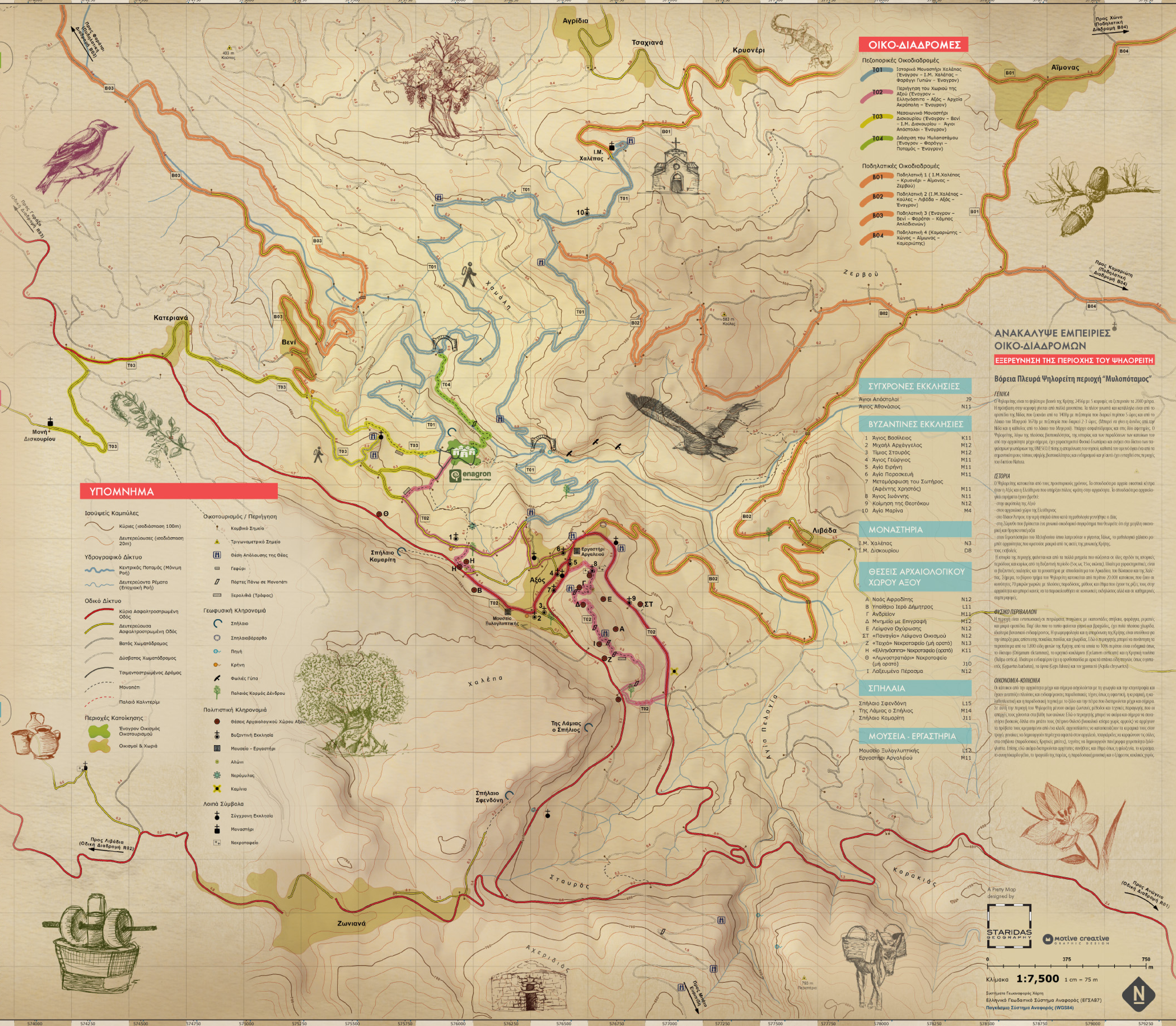

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Ισοϋψείς Καμπύλες
- Κύριες (ισοδιάσταση 100m)
- Δευτερεύουσες (ισοδιάσταση 20m)

Υδρογραφικό Δίκτυο
- Κεντρικός Ποταμός (Μόνιμη Ροή)
- Δευτερεύοντα Ρέματα (Εποχιακή Ροή)

Οδικό Δίκτυο
- Κύρια Ασφαλτοστρωμένη Οδός
- Δευτερεύουσα Ασφαλτοστρωμένη Οδός
- Βατός Χωματόδρομος
- Δύσβατος Χωματόδρομος
- Τσιμεντοστρωμένος Δρόμος
- Μονοπάτι
- Παλαιό Καλντερίμι

Περιοχές Κατοίκησης
- Έναγρον Οικισμός Οικοτουρισμού
- Οικισμοί & Χωριά

Οικοτουρισμός / Περιήγηση
- Κομβικό Σημείο
- Τριγωνομετρικό Σημείο
- Θέση Απόλαυσης της Θέας
- Γεφύρι
- Πόρτες Πάνω σε Μονοπάτι
- Ξερολιθιά (Τράφος)

Γεωφυσική Κληρονομιά
- Σπήλαιο
- Σπηλαιοβάραθο
- Πηγή
- Κρήνη
- Φωλιές Γύπα
- Παλαιός Κορμός Δένδρου

Πολιτιστική Κληρονομιά
- Θέσεις Αρχαιολογικού Χώρου Αξού
- Βυζαντινή Εκκλησία
- Μουσείο - Εργαστήρι
- Αλώνι
- Νερόμυλος
- Καμίνια

Λοιπά Σύμβολα
- Σύγχρονη Εκκλησία
- Μοναστήρι
- Νεκροταφείο

ΟΙΚΟ-ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ

Πεζοπορικές Οικοδιαδρομές

T01	Ιστορικό Μοναστήρι Χαλέπας (Έναγρον – Ι.Μ. Χαλέπας – Φαράγγι Γυπών – Έναγρον)
T02	Περιήγηση του Χωριού της Αξού (Έναγρον – Ελληνόσπιτα – Αξός – Αρχαία Ακρόπολη – Έναγρον)
T03	Μεσαιωνικό Μοναστήρι Δισκουρίου (Έναγρον – Βενί – Ι.Μ. Δισκουρίου – Άγιοι Απόστολοι – Έναγρον)
T04	Διάσχιση του Μυλοποτάμου (Έναγρον – Φαράγγι – Ποταμός – Έναγρον)

Ποδηλατικές Οικοδιαδρομές

B01	Ποδηλατική 1 (Ι.Μ.Χαλέπας – Κρυονέρι – Αϊμονας – Ζερβού)
B02	Ποδηλατική 2 (Ι.Μ.Χαλέπας – Κούλες – Λιβάδα – Αξός – Έναγρον)
B03	Ποδηλατική 3 (Έναγρον – Βενί – Φαράτσι – Κάμπος Απλαδιανών)
B04	Ποδηλατική 4 (Καμαριώτης – Χώνος – Αϊμωνας – Καμαριώτης)

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ

Άγιοι Απόστολοι	J9
Άγιος Αθανάσιος	N11

ΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ

1	Άγιος Βασίλειος	K11
2	Μιχαήλ Αρχάγγελος	M12
3	Τίμιος Σταυρός	M12
4	Άγιος Γεώργιος	M11
5	Αγία Ειρήνη	M11
6	Αγία Παρασκευή	M11
7	Μεταμόρφωση του Σωτήρος (Αφέντης Χρηστός)	M11
8	Άγιος Ιωάννης	N11
9	Κοίμηση της Θεοτόκου	N12
10	Αγία Μαρίνα	M4

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ

Ι.Μ. Χαλέπας	N3
Ι.Μ. Δισκουρίου	D8

ΘΕΣΕΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΑΞΟΥ

Α	Ναός Αφροδίτης	N12
Β	Υπαίθριο Ιερό Δήμητρας	L11
Γ	Ανδρείον	M11
Δ	Μνημείο με Επιγραφή	M12
Ε	Λείψανα Οχύρωσης	N12
ΣΤ	«Παναγία» Λείψανα Οικισμού	N12
Ζ	«Τειχιό» Νεκροταφείο (μή ορατό)	N13
Η	«Ελληνόσπιτα» Νεκροταφείο (ορατό)	K11
Θ	«Λιμνοστρατιάρι» Νεκροταφείο (μή ορατό)	J10
Ι	Λαξευμένο Πέρασμα	N12

ΣΠΗΛΑΙΑ

Σπήλαιο Σφενδόνη	L15
Της Λάμιας ο Σπήλιος	M14
Σπήλαιο Καμαρίτη	J11

ΜΟΥΣΕΙΑ - ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

Μουσείο Ξυλογλυπτικής	L12
Εργαστήρι Αργαλειού	M11

ΑΝΑΚΑΛΥΨΕ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΟΙΚΟ-ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ

ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗ

Βόρεια Πλευρά Ψηλορείτη περιοχή "Μυλοπόταμος"

ΓΕΝΙΚΑ

Ο Ψηλορείτης είναι το ψηλότερο βουνό της Κρήτης 2456μ με 5 κορυφές να ξεπερνούν τα 2000 μέτρα. Η πρόσβαση στην κορυφή γίνεται από πολλά μονοπάτια. Τα πλέον γνωστά και κατάλληλα είναι από το οροπέδιο της Νίδας που ξεκινάει από τα 1400μ με πεζοπορία που διαρκεί περίπου 5 ώρες και από το Λάκκο του Μιγερού 1670μ με πεζοπορία που διαρκεί 2-3 ώρες. (Μπορεί να γίνει η άνοδος από την Νίδα και η κάθοδος από το Λάκκο του Μιγερού). Υπάρχει ασφαλτόδρομος και στις δύο αφετηρίες. Ο Ψηλορείτης, λόγω της πλούσιας βιοποικιλότητας, της ιστορίας και των παραδόσεων των κατοίκων του από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, έχει χαρακτηριστεί Φυσικό Γεωπάρκο και ανήκει στο δίκτυο των παγκόσμιων γεωπάρκων της UNESCO. Επίσης η απομόνωση του νησιού, καθιστά τον ορεινό όγκο ένα από τα σημαντικότερους τόπους υψηλής βιοποικιλότητας και ενδημισμού και γι'αυτό έχει ενταχθεί στις περιοχές του δικτύου Natura.

ΙΣΤΟΡΙΑ

Ο Ψηλορείτης κατοικείται από τους προϊστορικούς χρόνους. Τα σπουδαιότερα αρχαία οικιστικά κέντρα ήταν η Αξός και η Ελεύθερνα που υπήρξαν πόλεις-κράτη στην αρχαιότητα. Τα σπουδαιότερα αρχαιολογικά ευρήματα έχουν βρεθεί:
- στην ακρόπολη της Αξού
- στον αρχαιολογικό χώρο της Ελεύθερνας
- στο Ιδαίον Άντρον, την ιερή σπηλιά όπου κατά τη μυθολογία γεννήθηκε ο Δίας
- στη Ζώμινθο που βρίσκεται ένα μινωικό οικοδομικό συγκρότημα που θεωρείτε ότι είχε μεγάλη οικονομική και θρησκευτική αξία
- στον Γεροντόσπηλιο του Μελιδονίου όπου λατρευόταν ο γίγαντας Τάλως, το μυθολογικό χάλκινο ρομπότ αρχαιότητας που κρατούσε μακριά από τις ακτές της μινωικής Κρήτης τους εισβολείς

Η ιστορία της περιοχής φαίνεται και από τα πολλά μνημεία που σώζονται σε όλες σχεδόν τις ιστορικές περιόδους και κυρίως από τη Βυζαντινή περίοδο (5ος ως 15ος αιώνας). Ιδιαίτερα χαρακτηριστικές είναι οι βυζαντινές εκκλησίες και τα μοναστήρια με σπουδαιότερα του Αρκαδίου, του Βώσακου και της Χαλέπας. Σήμερα, το βόρειο τμήμα του Ψηλορείτη κατοικείται από περίπου 20.000 κατοίκους που ζουν σε κοινότητες 70 μικρών χωριών, με πλούσιες παραδόσεις, μύθους και έθιμα που έχουν τις ρίζες τους στην αρχαιότητα και μπορεί κανείς να τα παρακολουθήσει σε κοινωνικές εκδηλώσεις αλλά και σε καθημερινές συμπεριφορές.

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η περιοχή είναι εντυπωσιακή σε πετρώματα, πτυχώσεις με εκατοντάδες σπήλαια, φαράγγια, ρεματιές και μικρά οροπέδια. Παρ' όλα που το τοπίο φαίνεται γυμνό και βραχώδες, έχει πολύ πλούσια χλωρίδα, ιδιαίτερα βοτανικού ενδιαφέροντος. Η γεωμορφολογία και η απομόνωση της Κρήτης είναι υπεύθυνα για την ύπαρξη μιας απίστευτης ποικιλίας πανίδας και χλωρίδας. Εδώ ο περιηγητής μπορεί να συνάντηση τα περισσότερα από τα 1.800 είδη φυτών της Κρήτης από τα οποία το 10% περίπου είναι ενδημικά όπως το δίκταμο (Origanum dictamnus), το κρητικό κυκλάμινο (Cyclamen creticum) και η Κρητική τουλίπα (Tulipa cretica). Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει η ορνιθοπανίδα με αρκετά σπάνια είδη πτηνών, όπως ο γυπαετός (Gypaetus barbatus), τα όρνια (Gyps fulvus) και τον χρυσαετό (Aquila chrysaetos).

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Οι κάτοικοι από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα ασχολούνται με τη γεωργία και την κτηνοτροφία και έχουν αναπτύξει πλούσιες και ενδιαφέρουσες παραδοσιακές τέχνες όπως η υφαντική, η κεραμική, η καλαθοπλεκτική και η παραδοσιακή τεχνική με το ξύλο και την πέτρα που διατηρούνται μέχρι και σήμερα. Σε αυτή την περιοχή του Ψηλορείτη μένουν ακόμα ζωντανές μέθοδοι και τεχνικές παραγωγής που οι απαρχές τους χάνονται στα βάθη των αιώνων. Εδώ ο περιηγητής μπορεί να ακόμα και σήμερα να συναντήσει βοσκούς δίπλα στο μιτάτο τους (πέτρινο θολωτό βουκολικό κτίσμα χωρίς αρμούς) να αρμέγουν τα πρόβατα τους κρεμασμένοι από ένα κλαδί, αγγειοπλάστες να κατασκευάζουν τα κεραμικά τους στον τροχό, γυναίκες να δημιουργούν περίτεχνα υφαντά στον αργαλειό, τσαγκάρηδες να καρφώνουν τις σόλες στα στιβάνια (παραδοσιακές Κρητικές μπότες), τεχνίτες να δημιουργούν πανέμορφα χειροποίητα ξυλόγλυπτα. Επίσης εδώ ακόμα διατηρούνται αρχέτυπες συνήθειες και έθιμα όπως η φιλοξενία, το κέρασμα, το ανοιχτόκαρδο γέλιο, το τραγούδι της παρέας, η παραδοσιακή μουσική και ο ξέφρενος κυκλικός χορός.

A Pretty Map designed by
STARIDAS GEOGRAPHY
motive creative GRAPHIC DESIGN

0 · 375 · 750 m

Κλίμακα **1:7,500** 1 cm = 75 m

Συστήματα Γεωαναφοράς Χάρτη
Ελληνικό Γεωδαιτικό Σύστημα Αναφοράς (ΕΓΣΑ87)
Παγκόσμιο Σύστημα Αναφοράς (WGS84)

T01 Ιστορικό Μοναστήρι Χαλέπας

ΕΝΑΓΡΟΝ - Μ. ΧΑΛΕΠΑΣ - ΦΑΡΑΓΓΙ ΓΥΠΩΝ - ΕΝΑΓΡΟΝ

Απόσταση	Διάρκεια	Κατάσταση δρόμου
7 χλμ	4 ώρες	χωματόδρομος-μονοπάτι ή άσφαλτος

Στην αρχή η διαδρομή σας κατευθύνει κάτω, προς το ποτάμι Μυλοπόταμος, που πήρε το όνομά του από τους πολλούς νερόμυλους που είχε κατά μήκος του. Περνάτε μέσα από όμορφα περιβόλια, φυτεμένα με λαχανικά, όσπρια και φρούτα αλλά και καλλιέργειες δέντρων όπως πορτοκαλιές, ελιές και λεμονιές. Κατηφορίζετε μέχρι να φτάσετε σε μια μικρή γέφυρα. Από εκεί το μονοπάτι συνεχίζει ανηφορικά μέσα από ελαιώνες και αμπελώνες. Αν επιλέξετε να κάνετε τη διαδρομή νωρίς το πρωί είναι πολύ πιθανό να συναντήσετε ντόπιους αγρότες που ήρθαν για να φροντίσουν την γη τους. Ανεβαίνοντας σε μεγαλύτερο υψόμετρο αρχίζετε να διακρίνετε το εκπληκτικό τοπίο. Όταν φτάσετε στην κορυφή του λόφου, και λίγο πριν το μοναστήρι της Χαλέπας, συναντάτε το ακόμα παλαιότερο εκκλησάκι της Αγίας Μαρίνας. Η θέα στο μοναστήρι της Χαλέπας θα σας ανταμείψει. Στα νότια μπορείτε να θαυμάσετε το ψηλότερο βουνό της Κρήτης, τον Ψηλορείτη, και δυτικά τα παράλια του Ρεθύμνου.
Στην ίδια κατεύθυνση όταν υπάρχει καλή ορατότητα, αχνοφαίνονται τα Λευκά όρη και βόρεια τα Τάλλαια όρη που ονομάστηκαν έτσι από το μυθικό γίγαντα Τάλω, το χάλκινο «ρομπότ» της Μινωικής εποχής που ορίστηκε από το βασιλιά Μίνωα να προστατεύει το νησί της Κρήτης από κάθε εισβολέα. Γνωρίζουμε ότι το μοναστήρι της Χαλέπας υπάρχει τουλάχιστον από τον 16ο αιώνα και είναι μεγάλης ιστορικής σημασίας καθώς λόγω της θέσης του κατά τη διάρκεια της βενετσιάνικης και οθωμανικής περιόδου βρέθηκε στο επίκεντρο πολλών εξεγέρσεων και επαναστάσεων. Κατά την επιστροφή θα συναντήσετε πλήθος από άγρια βότανα και λουλούδια που ανθίζουν κυρίως την Άνοιξη, δημιουργώντας ένα εντυπωσιακό τοπίο. Το μονοπάτι σας οδηγεί μέσα από το φαράγγι των γυπών όπου θα παρατηρήσετε διάφορα πουλιά κι αν είστε τυχεροί τους σπάνιους και τεράστιους γύπες που φωλιάζουν στις επιβλητικές πλαγιές του. Αν επιλέξετε την παράκαμψη μέσα από το δάσος που βρίσκεται κάτω από το Έναγρον θα εκπλαγείτε από την ποικιλία και τη μαγεία που προσφέρει η χλωρίδα του τοπίου.

Σημεία ενδιαφέροντος
- Η ποικιλία των αγροτικών καλλιεργειών και η άγρια βλάστηση.
- Η μαγευτική θέα από το μοναστήρι και την είσοδο του φαραγγιού.
- Οι θαυμάσιες τοιχογραφίες του 15ου αιώνα στην εκκλησία της Αγίας Μαρίνας.
- Το μοναστήρι της Χαλέπας και η ιστορία του.
- Το φαράγγι των γυπών και τα άγρια πουλιά.
- Το δάσος κάτω από το Έναγρον.

T02 Περιήγηση του Χωριού της Αξού

ΕΝΑΓΡΟΝ - ΕΛΛΗΝΟΣΠΙΤΑ - ΑΞΟΣ - ΑΡΧΑΙΑ ΑΚΡΟΠΟΛΗ

Απόσταση	Διάρκεια	Κατάσταση δρόμου
4 χλμ	3 ώρες	άσφαλτος-μονοπάτι

Ξεκινώντας από το Έναγρον και ανηφορίζοντας προς την Αξό στα 800 μέτρα περίπου θα συναντήσετε στο δεξί σας χέρι την πηγή Χοχλίδι. Δίπλα από αυτή υπάρχει ένα μικρό μονοπάτι που σας οδηγεί στα αρχαία Ελληνόσπιτα τους αρχαίους θολωτούς τάφους της Ελληνιστικής περιόδου. Εκεί την εποχή των πρώτων χρόνων του Χριστιανισμού θάβονταν οι κάτοικοι της Αξού που ακόμα πίστευαν στην αρχαία θρησκεία, δηλαδή στους 12 θεούς του Ολύμπου. Αυτοί αποκαλούνταν Έλληνες για να διαχωριστούν από του πιστούς της νέας Χριστιανικής θρησκείας που θάβονταν σε διαφορετικό νεκροταφείο. Δίπλα και πάνω από τα Ελληνόσπιτα υπάρχουν παλιά αλώνια όπου οι αγρότες αλώνιζαν τα σιτηρά τους.

Η Αξός κατοικείται πάνω από 3500 χρόνια στο ίδιο μέρος και με το ίδιο όνομα. Η αρχαία πόλης της Αξού ήταν μια από τις σημαντικότερες πόλη-κράτος του αρχαίου κόσμου φημισμένη και εκτός Κρήτης. Όπως αναφέρει ο Ηρόδοτος βασιλιάς της ήταν ο Ετέαρχος. Είχε δικό της νόμισμα, εμπορικό λιμάνι που τοποθετείται στο Μπαλί, σύναπτε εμπορικές συμφωνίες και συντηρούσε στρατό. Στην ακρόπολη της Αξού έχουν βρεθεί επιγραφές, ένας αρχαίος ναός αφιερωμένος στην Αφροδίτη, και θολωτοί τάφοι. Επίσης κατά την βυζαντινή περίοδο ήταν έδρα επισκόπου. Στο χωριό υπάρχουν πολλές μικρές βυζαντινές εκκλησίες κατασκευασμένες από τον 8ο αιώνα εως τον 16ο αιώνα. Πολλές από αυτές έχουν ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον όπως η Αγία Ειρήνη και σπουδαίες τοιχογραφίες όπως του Αγίου Ιωάννη.

Σήμερα το χωριό κατοικείται από 500 περίπου ανθρώπους που ασχολούνται με την γεωργία και την κτηνοτροφία. Οι κάτοικοι είναι φιλικοί και φιλόξενοι και μπορείτε να τους συναντήσετε σε δρόμο ή στα καφενεία.

Από την ανατολική άκρη του χωριού ανεβαίνουμε στον αρχαιολογικό χώρο της Ακρόπολης, εκτός από την Βυζαντινή εκκλησία του Αγίου Ιωάννη με τις θαυμάσιες τοιχογραφίες θα συναντήστε και πολλά αρχαία ερείπια. Σημαντική αρχαιολογική σημασία είναι η Ελληνική επιγραφή που είναι χαραγμένη πάνω σε πέτρα και χρονολογείται τον 7ου π.Χ. αιώνα. Είναι η μία από τις 2 αρχαιότερες επιγραφές με ελληνικούς χαρακτήρες που έχουν βρεθεί στην Κρήτη. Ο αρχαιολογικός χώρος δυστυχώς δεν είναι αξιοποιημένος καθώς δεν έχουν γίνει ανασκαφές παρά μόνο περιστασιακά και σε ενδεικτικά σημεία. Συνεπώς για να γίνουν κατανοητά τα μνημεία η επίσκεψη θα πρέπει να γίνει με κάποιον οδηγό.

Σημεία ενδιαφέροντος
- Οι αρχαίοι τάφοι -Τα ελληνόσπιτα
- Το χωριό Αξός
- Οι βυζαντινές εκκλησίες-τοιχογραφίες
- Το εργαστήρι υφαντικής της κ. Αντωνίας
- Το εργαστήρι ξυλογλυπτικής του Γιώργου Κουνάλη
- Η θέα από την κορυφή του αρχαιολογικού χώρου

Η διαδρομή γίνεται οργανωμένα με οδηγούς μία φορά την εβδομάδα από το Έναγρον

T03 Μεσαιωνικό Μοναστήρι Δισκουρίου

ΕΝΑΓΡΟΝ - ΒΕΝΙ - Μ.ΔΙΣΚΟΥΡΙΟΥ

Απόσταση	Διάρκεια	Κατάσταση δρόμου
3 χλμ	2 ώρες	χωματόδρομος-μονοπάτι ή άσφαλτος

Ξεκινάτε από τη δυτική έξοδο του Έναγρον ακολουθώντας το μονοπάτι με κατεύθυνση προς το χωριό Βενί. Το μεγαλύτερο μέρος της διαδρομής είναι ένα παλιό μονοπάτι μέσα από την φύση και τους αγρούς. Η πρώτη πηγή που συναντάμε είναι αυτή που δίνει το νερό στα περιβόλια της περιοχής. Στο χωριό Βενί μπορούμε να συναντήσουμε κατοίκους στη μικρή πλατεία όπου υπάρχει κι ένας μεγάλος νερόμυλος. Επίσης, στην είσοδο του χωριού υπάρχει ένα παραδοσιακό ρακοκάζανο, όπου από τον Οκτώβριο μέχρι και το Νοέμβριο, οι κάτοικοι της περιοχής βγάζουν τη ρακή τους. Ανεβαίνουμε στο πάνω χωριό και συνεχίζουμε προς το μοναστήρι Δισκούρι.
Το μοναστήρι αυτό πιστεύεται ότι ιδρύθηκε τα πρώτα χρόνια της βυζαντινής αυτοκρατορίας το 4ο μ.Χ. αιώνα σε ένα αρχαίο ιερό, των Διόσκουρων. Σήμερα είναι μικρό και φτωχό. Είναι όμως σημαντικό για τους βοσκούς της περιοχής καθώς εδώ έρχονται για να λύσουν τις διαφορές τους μπροστά στην εικόνα του Αγίου Γεωργίου. Οι πιστοί βοσκοί φοβούνται και σέβονται αυτόν τον Άγιο ο οποίος απεικονίζεται ως πολεμιστής καβαλάρης να λογχίζει με το δόρυ του τον δράκο. Γι'αυτό προκειμένου να γίνουν πιστευτοί ορκίζονται βάζοντας το χέρι τους στην εικόνα και ξεκινούν λέγοντας μια αρχαία φράση που θεωρείτε ότι έχει μεγάλη θρησκευτική αξία. Η φράση είναι το: "Νή μά Ζέ κι αμνόγω σου πώς..." που στα νέα ελληνικά σημαίνει "Ναι μα το Δία και σου ορκίζομαι πως...".
Στο μοναστήρι υπάρχει και ένα παλαιό ελαιοτριβείο που δουλεύει με ζωοκίνηση
Στην επιστροφή μετά το Βενί πρέπει να ανέβετε στο βράχο, στο εκκλησάκι των Αγίων Αποστόλων όπου η θέα από εκεί είναι εκπληκτική.

Σημεία ενδιαφέροντος
- Το παλιό μονοπάτι μέσα στην φύση
- Ο μικρός νερόμυλος στην πλατεία του χωριού
- Το μοναστήρι του Διόσκουρου
- Η εικόνα του Αγίου Γεωργίου που ορκίζονται οι βοσκοί

T04 Διάσχιση του Μυλοποτάμου

ΕΝΑΓΡΟΝ - ΦΑΡΑΓΓΙ - ΠΟΤΑΜΟΣ - ΕΝΑΓΡΟΝ

Απόσταση	Διάρκεια	Κατάσταση δρόμου
2,5 χλμ	3 ώρες	μονοπάτι-πορεία κατά μήκος κοίτης ποταμού-χωματόδρομος

Η διαδρομή θέλει ιδιαίτερη προσοχή γιατί ενδέχεται να γλιστράει. Αν δεν έχετε εμπειρία από περπάτημα σε ορεινό πεδίο προτείνουμε να την αποφύγετε. Επίσης δεν ενδείκνυται κατά την χειμερινή περίοδο ή όταν το χώμα είναι νωπό μετά από βροχόπτωση. Κατευθύνεστε μέσα από το Έναγρον ακολουθώντας το βόρειο μονοπάτι προς το ποτάμι. Το μονοπάτι σας οδηγεί μέσα από ένα δασάκι με πρίνους. Αν επιλέξετε το αριστερό μονοπάτι δυτικά, στα 100 μέτρα περίπου, υπάρχει ένα άνοιγμα της βλάστησης. Εκεί στο βάθος του ξέφωτου θα βρείτε την σπηλιά του Αντάρτη η οποία χρησιμοποιήθηκε ως κρησφύγετο ανταρτών κατά την διάρκεια του Β' παγκοσμίου πολέμου. Σύμφωνα με μαρτυρίες φυλάσσονταν ένας ασύρματος μεγάλης εμβέλειας. Εάν επιλέξετε το ανατολικό μονοπάτι στο δεξί σας χέρι θα οδηγηθείτε στη Σπηλιάρα του Βουκόλου που χρησιμοποιήθηκε πολλές φορές στο παρελθόν ως κρησφύγετο σε περιόδους που οι ντόπιοι αισθάνονταν ότι απειλούνταν. Στην περιοχή υπάρχουν πολλά άλλα μικρά σπήλαια. Ακολουθώντας το δυτικό μονοπάτι λίγο πριν την σπηλιά του αντάρτη θα κατηφορίσετε δεξιά με κατεύθυνση το ποτάμι κ μέχρι την κοίτη του. Το καλοκαίρι δεν έχει νερό και με αρκετή προσοχή μπορείτε το διασχίσετε κατηφορίζοντας δυτικά όπου στο 1χλμ περίπου θα συναντήσετε μια γέφυρα. Ανεβαίνετε πάνω στον χωματόδρομο που περνάει την γέφυρα και κατευθύνεστε αριστερά. Ο χωματόδρομο θα σας οδηγήσει ξανά πίσω στο Έναγρον. Είναι μικρή διαδρομή, όμως θα απολαύσετε την άγρια φύση και τη βλάστηση. Θα σας συνοδεύουν οι ήχοι των πουλιών και του αέρα. Είναι θαυμάσια να την κάνετε με παρέα.

Σημεία ενδιαφέροντος
- Η σπηλιά του Αντάρτη
- Το μικρό δασάκι με πρίνους κάτω από το Έναγρον
- Η πορεία μέσα στην κοίτη του ποταμού
- Η άγρια βλάστηση και τα πουλιά που φωλιάζουν κοντά στην κοίτη του ποταμού